

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

MENO STUDIJŲ KRYPTIES APRAŠAS

Vilnius, 2013

Meno studijų krypties aprašas yra parengtas Studijų kokybės vertinimo centrui įgyvendinant projektą „Studijas reglamentuojančių aprašų sistemos plėtra (SKAR-2)“, projekto kodas VP1-2.2-ŠMM-01-V-01-002, vykdomą pagal 2007-2013 m. Žmoniškųjų išteklių plėtros programos 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ VP1-2.2-ŠMM-01-V priemonę „Studijas reglamentuojančių aprašų rengimas ar atnaujinimas, atsižvelgiant į naujus kokybinius reikalavimus“, finansuojamą Europos Sąjungos fondų ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis.

Meno studijų krypties aprašą parengė ekspertų grupė, veikianti pagal 2012 m. gruodžio 17 d. viešojo pirkimo sutartį Nr. 7ESF9-26:

Prof. dr. Ramunė Marcinkevičiūtė, Lietuvos muzikos ir teatro akademija (grupės vadovė);

Prof. Juozas Algirdas Pilipavičius, Vilniaus dailės akademija;

Prof. dr. Jonas Rimantas Glemža, Vilniaus dailės akademija;

Lekt. Linas Lukoševičius, Lietuvos dailės muziejus;

Lekt. Bangutis Prapuolenis, Kauno kolegija;

Dr. Laima Budzinauskienė, Lietuvos muzikos ir teatro akademija, Lietuvos kultūros tyrimų institutas;

Dr. Margarita Janušonienė, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos;

Doc. dr. Rūta Mažeikienė, Vytauto Didžiojo universitetas;

Doc. dr. Agnė Narušytė, Vilniaus dailės akademija;

Dr. Liutauras Nekrošius, Vilniaus Gedimino technikos universitetas;

Doc. dr. Audra Versekėnaitė, Vilniaus savivaldybės Grigiškių meno mokykla, Lietuvos muzikos ir teatro akademija;

Živilė Pipinytė, Savaitraštis „7 meno dienos“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Meno studijų krypties aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja specialiuosius reikalavimus meno studijų krypties, meno kūrinių restauravimo šakos, pirmosios ir antrosios studijų pakopos studijų programoms.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu (Žin., 2009, Nr. 54-2140), Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 (Žin., 2010, Nr. 56-2761), Lietuvos studijų pakopų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. V-2212 (Žin., 2011, Nr. 143-6721), Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. balandžio 9 d. įsakymu V-501 (Žin., 2010, Nr.44-2139), Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. birželio 3 d. įsakymu V-826 (Žin. 2010, Nr. 67-3375) ir Studijų krypties arba krypčių grupės aprašų rengimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. V-2463, taip pat Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymu (Žin., 1996, Nr. 14-352; 2008, Nr. 81-3183), Lietuvos Respublikos nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymu (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2004, Nr. 153 -5571), Kilnojamųjų kultūros vertybių restauratorių atestavimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2012 m. birželio 5 d. įsakymu Nr. IV-405 (Žin., 2012, Nr. 64-3265), Kilnojamųjų kultūros vertybių konservatoriaus- restauratoriaus rengimo standartu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir Lietuvos Respublikos mokslo ministro ir socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007m. spalio 8 d. įsakymu Nr. ISAK-1970/A1-279 „Dėl profesinio rengimo standartų patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 107-4383). .

3. Pagrindinės sąvokos:

3.1. **Konservavimas** – tyrimais pagrįsti veiksmai, kurių tikslas yra apsaugoti kilnojamąją kultūros vertybę nuo savaiminio gedimo, arba tai yra kultūros paveldo objekto vertingąsias savybes naikinančių ar žalojančių veiksnių poveikio sustabdymas ir autentiškumo požymių sutvirtinimas, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir kraštotvarkos darbus;

3.2. **Restauravimas** – tyrimais pagrįsti veiksmai, kurių tikslas yra atskleisti kultūrinę vertę pašalinant pažeidimus, gedimus, užkonservuojant autentiškas ir atkuriant trūkstamas dalis, arba tai yra visų išlikusių kultūros paveldo objekto autentiškų dalių ar elementų konservavimas, atskirų neišlikusių elementų ar dalių atkūrimas, nekilnojamosios kultūros vertybės požymių išsaugojimas, atskleidimas ir išryškėjimas, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir kraštotvarkos darbus.

3.3. **Atkūrimas** – neišlikusios nekilnojamosios kultūros vertybės atkūrimas išimtiniais atvejais pagal nustatytas neišlikusias vertingąsias savybes, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir kraštotvarkos darbus. Atkuriant išsaugomos atkuriamos vertybės išlikusios dalys ir elementai, jie gražinami į pirminę vietą, tiksliai pakartojamos ar naujai sukuriamos neišlikusios dalys ir elementai.

4. Aprašo paskirtis:

4.1. padėti aukštosioms mokykloms rengti, atnaujinti ir vertinti meno studijų krypties studijų programas;

4.2. orientuoti ekspertus, kurie vertina studijų programas, taip pat akredituojančias institucijas;

4.3. informuoti studentus ir socialinius partnerius apie įgyjamas žinias ir gebėjimus, apie meno studijų krypties specialistų rengimo pobūdį;

4.4. prisidėti kuriant, tobulinant meno srityje dirbančių asmenų kvalifikacijos tobulinimo sistemą.

5. Aprašas taikomas Meno studijų krypties (W900) šakai Meno kūrinių restauravimas (W910).

6. Baigus meno studijų krypties studijas įgyjami kvalifikaciniai laipsniai:

6.1. baigus kolegines pirmosios studijų pakopos studijas įgyjamas meno studijų krypties (šakos) profesinis bakalauro laipsnis, patvirtinamas aukštosios mokyklos išduodamu profesinio bakalauro diplomu;

6.2. baigus universitetines pirmosios studijų pakopos studijas įgyjamas meno studijų krypties (šakos) bakalauro laipsnis, patvirtinamas aukštosios mokyklos išduodamu bakalauro diplomu;

6.3. baigus universitetines antrosios studijų pakopos studijas įgyjamas meno studijų krypties (šakos) magistro laipsnis, patvirtinamas aukštosios mokyklos išduodamu magistro diplomu.

7. Suteikiami bakalauro kvalifikaciniai laipsniai atitinka šeštąjį, magistro kvalifikacinis laipsnis - septintąjį Lietuvos kvalifikacijų sandaros ir Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos lygmenį.

8. Meno studijų krypties studijos gali būti organizuojamos nuolatine ir iššęstine forma. Organizuojant studijas skirtingomis formomis studijų programos sandara, apimtis, struktūra, studijų turinys ir rezultatai turi būti vienodi.

9. Reikalavimai koleginiams pirmosios studijų pakopos studijų programoms:

9.1. studijų programos apimtis turi būti ne mažesnė kaip 180 studijų kreditų, iš jų:

9.1.1. ne mažiau kaip 15 studijų kreditų turi sudaryti bendrieji koleginių studijų dalykai;

9.1.2. ne mažiau kaip 135 studijų kreditus turi sudaryti studijų krypties dalykai;

9.1.3. ne mažiau kaip 30 studijų kreditų gali sudaryti kolegijos nustatyti ir studento pasirenkami dalykai.

9.2. Kiekvieną semestrą gali būti studijuojami ne daugiau kaip 7 dalykai.

9.3. Vieno semestro apimtis negali būti didesnė nei 30 kreditų.

9.4. Kiekvieno dalyko arba modulio studijos baigiamos egzaminu ir/arba studento savarankiškai atlikto darbo (projekto) įvertinimu.

10. Universitetinių pirmosios studijų pakopos studijų programų reikalavimai:

10.1. Studijų programos apimtis turi būti ne mažesnė kaip 210 ir ne didesnė kaip 240, iš jų:

10.1.1. ne mažiau kaip 165 studijų kreditus turi sudaryti studijų krypties dalykai;

10.1.2. ne mažiau kaip 15 studijų kreditų turi sudaryti bendrieji universitetinių studijų dalykai;

10.1.3. ne daugiau kaip 60 studijų kreditų gali sudaryti universiteto nustatyti ir studento pasirenkami dalykai.

10.2. Studijų programos, kurią baigus suteikiamas dvigubas pagrindinės studijų krypties (šakos) ir gretutinės studijų krypties (šakos) bakalauro laipsnis (toliau – dvigubas bakalauro laipsnis), apimtis turi būti 240 kreditų, iš jų:

10.2.1. 165 studijų kreditus turi sudaryti pagrindinės studijų krypties dalykai;

10.2.2. 60 studijų kreditų turi sudaryti gretutinės studijų krypties dalykai;

10.2.3. 15 studijų kreditų turi sudaryti bendrieji universitetinių studijų dalykai.

10.3. Kiekvieną semestrą gali būti studijuojami ne daugiau kaip 7 dalykai.

10.4. Vieno semestro apimtis negali būti didesnė nei 30 studijų kreditų.

11. Reikalavimai antrosios studijų pakopos studijų programoms:

11.1. Studijų programos apimtis yra ne mažesnė kaip 90 ir ne didesnė kaip 120 studijų kreditų. Iš jų:

11.1.1. ne mažiau kaip 60 studijų kreditų turi sudaryti krypties dalykai, kurie turinio požiūriu privalo būti kokybiškai aukštesnio probleminio ar inovacinio mokslinio lygmens nei juos grindžiantys atitinkamo pažinimo lauko pirmosios studijų pakopos dalykai;

11.1.2. ne daugiau kaip 30 studijų kreditų gali sudaryti aukštosios mokyklos nustatyti ir studento pasirenkami dalykai;

11.1.3. ne mažiau kaip 30 studijų kreditų skiriama baigiamojo darbo rengimui ir gynimui.

11.2. Kiekvieną semestrą gali būti studijuojami ne daugiau kaip 7 dalykai. Studijų dalykai turi atitikti antrosios studijų pakopos studijoms keliamus reikalavimus.

11.3. Studento savarankiškas darbas turi sudaryti ne mažiau kaip 30 procentų kiekvieno studijų dalyko apimties. Kiekvieno dalyko arba modulio studijos baigiamos egzaminu ir/arba studento savarankiškai atlikto darbo (projekto) įvertinimu.

12. Pirmosios studijų pakopos studijose savarankiškas studento darbas turi sudaryti ne mažiau kaip 30 procentų studijų programos apimties.

13. Antrosios studijų pakopos studijose savarankiškas studento darbas turi sudaryti ne mažiau kaip 50 procentų studijų programos apimties.

14. Teoriniai studijų dalykai gali būti dėstomi nuotoliniu būdu.

15. Į studijas priimami asmenys, atitinkantys nustatytus reikalavimus:

15.1. į pirmosios studijų pakopos studijas priimami asmenys, įgiję ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą ir atitinkantys aukštosios mokyklos reikalavimus;

15.2. į antrosios studijų pakopos studijas priimami:

15.2.1. asmenys, įgiję meno studijų krypties (meno kūrinių restauravimo šakos) bakalauro ar profesinio bakalauro išsilavinimą ir atitinkantys aukštosios mokyklos nustatytus reikalavimus;

15.2.2. pagal konkursinės atrankos rezultatus, gali būti priimami asmenys, įgiję dailės, architektūros bei dizaino studijų krypties bei kitų su paveldu susijusių kryptių bakalauro laipsnį, aukštosios mokyklos nustatyta tvarka baigę papildomas studijas ir atitinkantys aukštosios mokyklos reikalavimus;

15.2.3. asmenys, baigę kolegines studijas ir papildomas studijas ir atitinkantys aukštosios mokyklos keliamus reikalavimus.

16. Meno studijų krypties studijos negali būti vykdomos kaip gretutinė kryptis.

17. Mokymo procese būtina, atsižvelgiant į studijų pakopą, suderinti teorinį ir praktinį parengimą (įskaitant integruotas internatūras).

18. Meno kūrinių restauravimo studijos gali paliesti įvairias jų tvarkybos temas, su jomis susijusius praktinius įgūdžius bei jų taikymą. Studijų programos turi tenkinti šiuos principus:

18.1. Studijų programos pagrindas turi būti kultūros paveldo tvarkyba, kuri apima teoriją, praktinius įgūdžius ir jų taikymą, taip pat turi būti atsižvelgiama į tai, kad šių programų objektais yra kultūros paveldo kilnojamos ir nekilnojamos vertybės.

18.2. Studijų programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai turi būti aiškūs ir pasiekiami, atspindintys studijų programos pavadinimą ir aprašą bei atitinkantys teises Lietuvos bei tarptautines kultūros paveldo tvarkybos darbų nuostatas.

18.3. Studijų programoje turi būti atsižvelgta į galiojančias restauratorių atestavimo nuostatas, Restauratorių etikos kodeksą.

18.4. Su studijų programa susijusi vertinimo tvarka turi būti aiški ir dokumentuota, kad studijas baigiantys studentai pasiektų studijų rezultatus, nurodytus Apraše.

II. STUDIJŲ KRYPTIES SAMPRATA IR APRĖPTIS

19. Meno studijų kryptis apima meno kūrinų restauravimą, architektūros ir dailės kūrinų, objektų bei vietovių restauravimą.

20. Restauravimas reikalauja ypatingų humanitarių ir techninių mokslų žinių bei įgūdžių. Restauratorius turi mokėti konservuoti, t.y. parinkti ir tiesiogiai taikyti visas priemones, užtikrinančias kultūros paveldo išsaugojimą ir prieinamumą dabarties ir ateities kartoms, ir restauruoti, t.y. atlikti visus veiksmus, skirtus palengvinti paveldo objekto suvokimą, pripažinimą ir naudojimą, siekiant išsaugoti autentišką medžiagą.

21. Restauratorius turi vykdyti strateginį planavimą, diagnostines apžiūras, rengia konservavimo-restauravimo planus bei procedūrų siūlymus, atlieka prevencinį konservavimą, konservavimo restauravimo darbus ir dokumentuoja bet kuriuos pastebėjimus bei intervencijas.

22. Restauratoriaus profesinė kompetencija apima: programų, projektų ir tyrimų rengimą konservavimo ir restauravimo srityje; techninių ataskaitų apie kultūros paveldo objektus rengimą (išskyrus bet kuriuos jų rinkos vertės nustatymus); paveldo objekto būklės ir jame vykstančių fizinių, cheminių ir kitokių procesų tyrimą; mokymo programų parengimą ir mokymą; savo apžiūrų, konservavimo ir restauravimo darbų bei paveldo objektų tyrimų metu sukauptos informacijos skleidimą.

23. Restauratoriais gali dirbti tik teisės aktų nustatyta tvarka atestuoti restauratoriai. Aukštosios mokyklos, rengdamos restauratorius, turėtų atsižvelgti į atestuojančių institucijų restauratorių vertinimo kriterijus.

III. BENDRIEJI IR SPECIALIEJI STUDIJŲ REZULTATAI

24. Baigus kolegines pirmosios studijų pakopos meno studijų krypties studijų programas turi būti pasiekti šie studijų rezultatai:

24.1. Žinios ir jų taikymas:

24.1.1. žinos ir taikys kultūros vertybių konservavimo – restauravimo veikloje tarptautinius ir Lietuvos Respublikos paveldosaugos dokumentus;

24.1.2. organizuos savo veiklą pagal Lietuvos Respublikos restauratoriaus etikos kodeksą;

24.1.3. gebės rinkti informaciją naudojantis archyvine ir lyginamąja medžiaga, žinytais, informacinėmis paieškos sistemomis;

24.1.4. apibrėš restauruojamų kultūros vertybių sukūrimo laikotarpį, stilistiką, autorių ar mokyklą;

24.1.5. žinos konservavimo ir restauravimo medžiagoms keliamus reikalavimus, laikysis konservavimo ir restauravimo principų.

24.2. Gebėjimai vykdyti tyrimus:

24.2.1. gebės nustatyti kultūros vertybių medžiagas, atlikimo techniką ir būklę, taikydami būtinus fizikinius, biologinius ir cheminius tyrimus;

24.2.2. gebės rengti medžiagą restauruojamų kultūros vertybių autentiškumui, jų istorinei, meninei, mokslinei reikšmei vertinti;

24.2.3. gebės rengti kultūros vertybių būklės aprašus ir iliustracinę medžiagą;

24.2.4. gebės parengti kilnojamųjų kultūros vertybių konservavimo ir restauravimo dokumentaciją.

24.3. Specialieji gebėjimai:

24.3.1. gebės įvertinti kultūros vertybių saugojimo ir eksponavimo aplinką ir parengti priežiūros planą;

- 24.3.2. gebės paruošti kultūros vertybes pervežimui, eksponavimui bei parengti dokumentus archyvavimui;
- 24.3.3. gebės parengti kultūros vertybių konservavimo programą;
- 24.3.4. gebės dezinfekuoti kultūros vertybes;
- 24.3.5. gebės atlikti kultūros vertybių medžiaginės struktūros ar/ir konstrukcijos tvirtinimą;
- 24.3.6. gebės atlikti kultūros vertybių valymą;
- 24.3.7. gebės stabilizuoti konservuojamų kultūros vertybių medžiagų irimo procesus;
- 24.3.8. gebės rengti kultūros vertybių restauravimo programą ir projektą;
- 24.3.9. gebės šalinti ankstesnius nekokybiškus restauravimus ir nepagrįstus pakeitimus restauruojamose kultūros vertybėse;
- 24.3.10. gebės rekonstruoti neišlikusius restauruojamų kultūros vertybių fragmentus.
- 24.4. Socialiniai gebėjimai:
  - 24.4.1. gebės komunikuoti užsienio kalba ir profesine lietuvių kalba;
  - 24.4.2. gebės vizualizuoti ir pristatyti veiklos rezultatus, taikant informacines technologijas;
  - 24.4.3. išmanys profesinės/ kūrybinės veiklos teisinius ir vadybinius dėsningumus;
  - 24.4.4. gebės dirbti komandoje.
- 24.5. Asmeniniai gebėjimai:
  - 24.5.1. gebės suvokti nuolatinio tobulėjimo svarbą ir gebės savarankiškai bei planingai plėtoti pažintines kompetencijas;
  - 24.5.2. suvoks savo vykdomos profesinės veiklos ir jos rezultatų poveikį visuomeninei, ekonominei, kultūrinei raidai, gerovei ir aplinkai, gebės prisiimti socialinę atsakomybę.
- 25. Baigus universitetines pirmosios studijų pakopos meno studijų krypties studijų programas turi būti pasiekti šie studijų rezultatai:
  - 25.1. Žinios ir jų taikymas:
    - 25.1.1. įgis teorinių žinių apie kultūros paveldo objektų (kilnojamųjų ir nekilnojamųjų) tvarkybą;
    - 25.1.2. įgis teorinių žinių apie tarptautines paminklosaugos chartijas, žinos ir mokės taikyti Lietuvos Respublikos teisės aktus nekilnojamųjų/kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos srityje bei restauratoriaus etikos kodeksą;
    - 25.1.3. įgis teorinių žinių ir praktinių įgūdžių apie istorines dailės technologijas ir medžiagas;
    - 25.1.4. gebės panaudoti teorines ir praktines dailės žinias pagal specializaciją;
    - 25.1.5. žinios apie pagrindinius tyrimo metodus, istorines dailės technologijas;
    - 25.1.6. žinios apie restauruojamų vertybių medžiagų savybes, jų sunykimo priežastis;
    - 25.1.7. žinios apie konservavimo ir restauravimo medžiagoms keliamus reikalavimus;
    - 25.1.8. žinios apie kultūros vertybių saugojimo būdus ir sąlygas.
  - 25.2. Gebėjimai vykdyti tyrimus:
    - 25.2.1. gebės tinkamai parengti restauruotų kultūros vertybių pasus;
    - 25.2.2. gebės aprašyti taisyklinga lietuvių kalba istorinius, meninius tyrimus;
    - 25.2.3. gebės aprašyti objektus prieš restauravimą (defektnis aprašas);
    - 25.2.4. gebės aprašyti restauruojamo objekto procesus restauravimo metu ir po restauravimo;
    - 25.2.5. gebės tinkamai ir laiku atlikti vizualinę foto fiksaciją prieš restauravimą, jo metu ir po restauravimo.
  - 25.3. Specialieji gebėjimai:

25.3.1. įgis bazines žinias ir gebėjimus, kaip pritaikyti teorines žinias, laikantis etikos bei estetikos principų, atlikti nesudėtingus praktinius restauravimo procesus;

25.3.2. gebės įvertinti restauruojamos kultūros vertybės būklę ir parengti konkretaus (pagal specializaciją) dailės kūrinio restauravimo darbų eiliškumą (programą, projektą);

25.3.3. gebės parinkti tinkamiausius restauravimo metodus, kartu su darbo vadovu;

25.3.4. gebės parinkti tinkamiausias restauravimo medžiagas, kartu su darbo vadovu;

25.3.5. gebės atlikti nesudėtingus restauravimo, konservavimo darbus, prižiūrint darbo vadovui.

25.4. Socialiniai gebėjimai:

25.4.1. gebės dirbti paveldosaugos sistemos įstaigose;

25.4.2. gebės efektyviai dirbti individualiai ir komandoje;

25.4.3. gebės efektyviai komunikuoti su kolegomis, užsakovais ir kt.;

25.4.4. gebės raštu ir žodžiu pateikti idėjas, sprendimo būdus;

25.4.5. gebės dirbti kaip restoratorius muziejuose, saugomose teritorijose, valstybinėse ir privačiose restauravimo institucijose, firmose, prižiūrint moksliniam ar darbo vadovui.

25.5. Asmeniniai gebėjimai:

25.5.1. gebės kritiškai vertinti savo praktiką, sistemiškai reflektuoti savo kaip profesionalo augimą;

25.5.2. gebės rasti ir naudotis nacionaliniais ir tarptautiniais informacijos šaltiniais, įvertinti jų patikimumą, naudotis informacinėmis technologijomis.

26. Baigus universitetines antrosios studijų pakopos meno studijų krypties studijų programas turi būti pasiekti šie studijų rezultatai:

26.1. Žinios ir jų taikymas:

26.1.1. įgis teorinių žinių apie esamą paveldotvarkos ir paveldosaugos padėtį Lietuvoje ir užsienyje;

26.1.2. įgis teorinių žinių apie kultūros paveldo objektų (kilnojamų ir nekilnojamų) tvarkybą;

26.1.3. žinos tarptautines paminklosaugos chartijas, konvencijas bei rekomendacijas;

26.1.4. žinos galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius paveldo objektų tvarkybą ir apsaugą, restoratoriaus etikos kodeksą;

26.1.5. įgis teorinių ir praktinių žinių apie istorines dailės technologijas ir medžiagas, žinos jų sudėtį bei irimo priežastis;

26.1.6. įgis teorinių ir praktinių žinių apie dailės kūrinių, architektūros objektų ir vietovių tyrimus konservavimo, restauravimo, atkūrimo metodus;

26.1.7. įgis teorinių ir praktinių žinių apie naudojamų medžiagų konservavimo ir restauravimo praktikoje savybes, senėjimo priežastis, poveikį restauruojamam objektui;

26.1.8. gebės pritaikyti teorines ir praktines dailės žinias pagal specializaciją.

26.2. Gebėjimai vykdyti tyrimus:

26.2.1. gebės savarankiškai atlikti dailės kūrinių (pagal specializaciją) tyrimus;

26.2.2. gebės savarankiškai atlikti pirminius istorinius – meninius tyrimus;

26.2.3. gebės atlikti konkretaus dailės kūrinio būklės, architektūros objekto ir vietovės analizę;

26.2.4. gebės parinkti tinkamiausius dailės kūrinio, architektūros objekto ir vietovės tyrimo metodus (cheminius, fizikinius, polichrominius ir kt.);

26.2.5. gebės analizuoti tyrimus;

26.2.6. gebės savarankiškai parengti konkretaus (pagal specializaciją) dailės kūrinio, architektūros objekto ir vietovės analizę, restauravimo programą ir projektą, bei jį įgyvendinti;

26.2.7. gebės savarankiškai atpažinti istorines dailės technologijas, jas rekonstruoti ir taikyti architektūros istorijos žinias.

26.3. Specialieji gebėjimai:

26.3.1. gebės parinkti tinkamiausius konservavimo, restauravimo, atkūrimo metodus;

26.3.2. gebės parinkti tinkamiausias medžiagas konservuoti ar restauruoti kūrinių;

26.3.3. gebės atlikti vidutinio sudėtingumo konservavimo restauravimo darbus;

26.3.4. gebės savarankiškai atlikti dailės kūrinių, architektūros objektų ir vietovių tvarkybos tiriamąją veiklą;

26.3.5. gebės tinkamai parengti restauruotų kultūros vertybių pasus, architektūros paveldo tvarkybos projektus;

26.3.6. gebės aprašyti sklandžiai, taisyklinga kalba istorinius, meninius ir fizikinius tyrimus;

26.3.7. gebės sudaryti restauravimo ar paveldotvarkos darbų programą;

26.3.8. gebės aprašyti konservavimo restauravimo, atkūrimo procesą;

26.3.9. gebės tinkamai ir laiku atliks vizualinę-fotofiksaciją;

26.3.10. gebės atlikti konkretaus dailės objekto (pagal specializaciją) restauravimo, konservavimo darbus;

26.3.11. gebės pristatyti ir motyvuotai pagrįsti atliktą darbą, procesus, pasirinktas medžiagas bei realizaciją.

26.4. Socialiniai gebėjimai rezultatai:

26.4.1. gebės dirbti komandoje, pilnavertiškai ir kokybiškai dalyvauti dailės ir architektūros paveldo tvarkyboje;

26.4.2. gebės efektyviai dirbti individualiai ir komandoje;

26.4.3. gebės raštu ir žodžiu pateikti idėjas ir sprendimus;

26.4.4. gebės priimti atsakomybę už atliktus darbus;

26.4.5. gebės dirbti paveldosaugos sistemos įstaigose;

26.4.6. gebės dirbti savarankiškai kaip restauratorius muziejuose, saugomose teritorijose, valstybinėse ir privačiose restauravimo dirbtuvėse, firmose, atliekant vidutinio sudėtingumo restauravimo darbus;

26.4.7. gebės dirbti savarankiškai mokslo institucijose, tyrimo centruose;

26.4.8. gebės užsiimti savarankiškai privačia restauratoriaus praktika.

26.5. Asmeniniai gebėjimai:

26.5.1. gebės kritiškai vertinti savo ir kitų profesinę praktiką, sistemiškai reflektuoti, savo kaip profesionalo augimą;

26.5.2. gebės savarankiškai priimti sprendimus situacijose, reikalaujančiose pademonstruoti įvairių sričių sandūros suvokimą;

26.5.3. gebės rasti ir naudotis nacionaliniais ir tarptautiniais informacijos šaltiniais, įvertinti jų patikimumą, naudotis informacinėmis technologijomis;

26.5.4. gebės rūpintis savo asmenybės tobulėjimu profesinio meistriškumo kontekste, formuodamas asmeninę veiklos būdą.

IV. DĖSTYMAS, STUDIJAVIMAS, VERTINIMAS

27. Dėstymas turi būti paremtas teorinių ir praktinių užsiėmimų visuma, kuri leidžia geriau pažinti studento galimybes studijuoti pagal specializaciją, padėti atskleisti studento kūrybinį potencialą.

28. Restauravimo studijų programos vykdymo pagrindas yra kompetentingi ir kvalifikuoti dėstytojai. Studijų tikslas - išmokyti studentą mokyti ir sisteminti žinias, o patiems dėstytojams nuolat tobulinti dėstymo ir studijavimo turinį, kurti veiksmingesnius mokymo metodus.

29. Dėstymas turi būti paremtais fundamentinėmis konservavimo, restauravimo žiniomis ir naujausiais mokslo pasiekimais. Dėstytojams turi būti sudaromos galimybės kelti profesinę, pedagoginę kvalifikaciją.

30. Dėstymas ir studijavimas turi būti paremti aiškiais dėstytojo suformuluotais ir studento susiformuotais tikslais, atitinkančiais studijų programos tikslus ir studijų rezultatus. Dėstymo metodai turi būti efektyvūs ir įvairūs, efektyviai panaudojant esamas galimybes, įrangą bei medžiagas. Mokymas turi būti orientuotas į žinių sisteminimą, gilinimąsi ir teorinių žinių kokybišką pritaikymą praktiškai.

31. Studijų metodų (dėstymo ir studijavimo) pasirinkimas turi užtikrinti, kad bus pasiekti numatomi studijų rezultatai.

32. Studijoms taikytini įvairūs studijų metodai: tradiciniai (paskatos, pratybos, seminarai), aktyvūs (problemų analizės ir sprendimų užsiėmimai, mokomosios ir darbinės praktikos, ataskaitos, diskusija, tiriamasis darbas) interaktyvūs metodai (pristatymai, naudojant virtualias aplinkas, internetinius mokymo medžiagos puslapius, vaizdo paskaitas). Skirtingų pakopų studijose gali būti taikomi tie patys metodai, tačiau turi skirtis pateikiamos užduoties turinys, sudėtingumo laipsnis, apimtis, studento savarankiškumo raiška.

33. Aukštoji mokykla turi nustatyti vertinimo tvarką. Studento dalyko studijų rezultatai vertinami 10 (dešimties) balų kriterine vertinimo sistema. Vertinimo tvarka, sistema ir vertinimo kriterijai grindžiami pagrįstumo, patikimumo, aiškumo, naudingumo, tarpusavio supratimo, nešališkumo principais.

34. Studento studijų pasiekimų vertinimui gali būti naudojamas kaupiamasis (studijų rezultatai vertinami tarpiniais atsiskaitymais), kolegialusis (studentus egzaminuoja kompetentinga specialistų komisija), diagnostinis (norint išsiaiškinti studento pasiekimus bei padarytą pažangą atlikus tam tikrus restauravimo procesus ar pilnai baigus restauruoti objektą ar temos, kurso dalį) vertinimas. Vertinimo metodai gali būti įvairūs: egzaminas raštu ir žodžiu, individuali arba grupės žodinė apklausa, praktikos ataskaita ir jos gynimas, baigiamasis darbas ir jo gynimas ir kt.

35. Studijų pradžioje dėstytojas turi informuoti studentus apie studijų rezultatų vertinimo tvarką, išdėstydamas detalias dėstomojo dalyko programas, tikslus, laukiamus studijų rezultatus, konkrečią dėstomojo dalyko studijų rezultatų vertinimo struktūrą ir tvarką, galimybę perlaikyti egzaminus, vertinimo kriterijus.

36. Svarbi studentų pasiekimų/rezultatų vertinimo dalis – grįžtamosios informacijos teikimas studentams apie jų pasiekimus/rezultatus bei įvertinimo pagrindimą. Atliktų darbų ir studijavimo pasiekimų įvertinimas studentui turi būti paaiškintas. Turi būti nuolat palaikomas grįžtamasis ryšys, kuriamos prielaidos tiek studijavimo pasiekimų vertinimo korekcijai, tiek ir dėstymo bei studijavimo tobulinimui.

37. Studijų rezultatų vertinimas turi orientuoti studijų procesą į studento gebėjimo mokytis ugdymą - remtis konservavimo, restauravimo aktualiomis žiniomis, stengtis įgauti ar kelti savo kvalifikaciją.

V. STUDIJŲ PROGRAMŲ VYKDYMO REIKALAVIMAI

38. Bendrieji reikalavimai koleginių meno studijų krypties studijų programų dėstytojams:

38.1. ne žemesnis kaip magistro ar jam prilygintas kvalifikacinis laipsnis;

38.2. daugiau kaip pusė studijų programos dėstytojų turi turėti ne mažiau kaip 3 metus praktinio darbo dėstomo dalyko srityje patirties;

38.3. ne mažiau kaip 10 procentų studijų krypties dalykų apimties turi dėstyti pripažinti menininkai arba asmenys, turintys meno/mokslo laipsnį;

38.4. profesinių specializacijų dalykų dėstytojai turi būti atestuoti restauratoriai (kilnojamo ar nekilnojamo paveldo) Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

39. Bendrieji reikalavimai universitetinių meno studijų krypties pirmosios studijų pakopos studijų programų dėstytojams:

39.1. ne mažiau kaip 50 procentų studijų krypties dalykų apimties turi dėstyti pripažinti menininkai arba asmenys, turintys meno/mokslo laipsnį;

39.2. kultūros paveldo vertybių, objektų, vietovių dalykus dėstantys dėstytojai turi dalyvauti kultūros paveldo vertybių/objektų tyrimuose ar ekspertinėje bei tvarkybos darbų vertinimo veikloje ar paveldosaugoje;

39.3. profesinių specializacijų dalykų dėstytojai turi būti atestuoti restauratoriai (kilnojamo ar nekilnojamo paveldo) Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

40. Bendrieji reikalavimai meno studijų krypties antrosios studijų pakopos studijų programų dėstytojams:

40.1. 80 procentų visų dalykų dėstytojų turi turėti mokslo laipsnį ar būti pripažinti menininkai;

40.2. 20 procentų studijų krypties dalykų apimties turi dėstyti profesoriaus pareigas einantys dėstytojai.

41. Kultūros paveldo vertybių, objektų, vietovių dalykus dėstančiam akademiniam personalui keliami šie reikalavimai:

41.1. dalyvavimas kultūros paveldo vertybių/objektų/vietovių tyrimuose ar ekspertinėje bei tvarkybos darbų vertinimo veikloje ar paveldosaugoje;

41.2. Valstybinio restauratorių atestavimo kilnojamų vertybių I-oji ar aukštesnė kategorija ar nekilnojamo paveldo III - oji ar eksperto kategorija;

41.3. ne mažesnis nei 7 metų praktinio darbo patirtis.

42. Studijų dalykų dėstytojų mokslinės ar praktinės veiklos kryptis turi atitikti jų dėstomus dalykus.

43. Dėstytojai turi žinoti ir suprasti studijų programos didaktinę koncepciją, savo kompetingumu atitikti studijų programos reikalavimus.

44. Studento baigiamasis darbas gali būti:

44.1. praktinis darbas, kaip konkrečių kilnojamųjų vertybių ar nekilnojamojo paveldo objektų (dailės vertybių) restauravimo (tvarkybos) rezultatas;

44.2. nekilnojamojo kultūros paveldo objektų ar vietovių tvarkybos projektai.

45. Pirmosios studijų pakopos baigiamuoju darbu gali būti: kilnojamos ar nekilnojamos kultūros vertybės/objekto konservavimo-restauravimo nesudėtingas darbas, atitinkantis Valstybinės restauratorių atestacijos III-iają kilnojamųjų ar I-ąją nekilnojamųjų paveldo vertybių/objektų restauratoriaus/specialisto kategoriją.

46. Magistro baigiamasis darbas, su jį lydinčia teorine studija, gali būti: kilnojamos ar nekilnojamos (dailės vertybės) kultūros vertybės/objekto konservavimo-restauravimo, fragmentinio atkūrimo vidutinio sudėtingumo darbas, atitinkantis Valstybinės restauratorių atestacijos II-ąją kilnojamųjų dailės vertybių restauratoriaus/specialisto kategoriją.

47. Meno kūrinių restauravimo studijų baigimui yra svarbūs, studijų eigoje išlaikyti, studijų dalykų egzaminai, patvirtinantys įgytas kompetencijas.

48. Studijų baigiamąjį darbą rengti ir ginti suteikiama teisė studentams, įvykdžiusiems visus studijų programoje numatytus reikalavimus ir gavusiems teigiamus įvertinimus iš visų studijų programoje numatytų studijų dalykų.

49. Baigiamajam darbui skiriama:

49.1. koleginiuose studijose 15 studijų kreditų;

49.2. universitetinėse pirmosios studijų pakopos studijose ne mažiau kaip 12 studijų kreditų;

49.3. antrosios studijų pakopos studijose ne mažiau kaip 30 studijų kreditų.

50. Baigiamojo darbo vertinimo kriterijai turi būti skelbiami viešai ir studentams žinomi jau tvirtinant jų pasirinktas temas.

51. Baigiantys profesinio bakalauro ir bakalauro studijas turi įgyti žinių ir gebėjimų šiose srityse: Paveldosaugos pagrindai; Paveldo tvarkybos metodinės nuostatos; Dailės/Architektūros istorija; Kursiniai paveldo vertybių/objektų konservavimo ar vietovių tvarkybos praktiniai darbai.

52. Baigiantys magistro studijas turi įgyti žinių ir gebėjimų šiose srityse: Paveldo vertybės/objekto/vietovės tyrimai, jų įvairovė ir praktinis taikymas; Dailės kūrinių restauravimo metodai ir jų taikymas; Kultūros paveldo objekto/vertybės restauravimo-atkūrimo ar vietovės regeneravimo kursiniai projektai.

53. Ne mažiau kaip pusę baigiamųjų darbų ar projektų vertinimo komisijos narių turi būti atestuoti paveldo tvarkybos ar paveldosaugos specialistai.

54. Praktiniams baigiamiesiems projektams, skirtiems keliami šie reikalavimai:

55. Baigiantiems bakalauro studijas, baigiamasis projektas turėtų būti konkretaus nekilnojamojo kultūros paveldo objekto, vietovės konservavimo-restauravimo nesudėtingas darbas, atitinkantis Valstybinės restauratorių atestacijos I-ąją nekilnojamųjų vertybių paveldo restauratoriaus/specialisto kategoriją.

56. Baigiantiems magistro studijas, baigiamasis projektas turėtų būti konkretaus nekilnojamojo kultūros paveldo objekto, jų grupės konservavimo-restauravimo ar fragmentinio atkūrimo ar vietovės regeneravimo vidutinio sudėtingumo darbas, atitinkantis Valstybinės restauratorių atestacijos II-ąją nekilnojamųjų vertybių/objektų/vietovių restauratoriaus/specialisto kategoriją.

57. Minimalūs reikalavimai kultūros paveldo vertybių/objektų/vietovių restauravimo (tvarkybos) studijų materialinei bazei:

57.1. kiekvienai paveldo tvarkybos specializacijai turėtų turėti po atskirą auditoriją;

57.2. kultūros paveldo tyrimams būtina turėti laboratoriją, kurios apimtis ir sudėtis priklauso nuo paveldo tvarkybos sričių įvairovės.

58. Reikalavimai informaciniams ištekliams:

58.1. aukštoji mokykla turi užtikrinti studentams prieinamą interneto ryšį, pakankamą kompiuterių ir kitos reikalingos vaizdo bei garso įrangos skaičių;

58.2. aukštosios mokyklos bibliotekos ištekliai turi atitikti studijų programos poreikius.

59. Reikalavimai metodiniams ištekliams:

59.1. aukštoji mokykla turi užtikrinti dėstytojams tinkamas darbo vietas, metodinį kabinetą;

59.2. rekomenduojama turėti metodinio kabineto poskyrius atskirose paveldo tvarkybos specializacijos auditorijose, kuriose būtų kaupiama vertinga informacinė bei kita specifinė literatūra, kursiniai darbai bei projektai;

59.3. meno kūrinių restauravimo studijų programas turi dėstyti paveldo srities specialistai.

60. Aukštajai mokyklai rekomenduojama bendradarbiauti su valstybinėmis bei savivaldybių paveldosaugos institucijomis, muziejinių vertybių restauravimo centrais, privačiomis paveldo restauravimo įmonėmis, profesinėmis asociacijomis.

61. Būtinai studentų motyvavimas, pristatant kiekvieną studijų programos dalyką ir jo svarbą.

62. Akademinė parama turi būti teikiama sudarant sąlygas atlikti profesinę praktiką, organizuojant praktines išvykas, susipažįstant su kultūros paveldo objektais, vertybėmis bei vietose vykdomais paveldo tvarkybos darbais, dalyvaujant seminaruose, konferencijose, kūrybinėse dirbtuvėse.

63. Profesinio bakalauro studijų praktika vykdoma etapais, bendra praktikų apimtis turi būti ne mažesnė kaip 20 studijų kreditų. Praktika gali būti atliekama muziejų restauravimo centruose ar skyriuose, susipažįstant su veikiančiomis laboratorijomis, vykdomais konservavimo-restauravimo darbais; nekilnojamojo kultūros paveldo srities analogiška praktika privačiose paveldo restauravimo institutuose, individualiose restauravimo firmose, susipažįstant su vykdomais paveldo vertybių/objektų/vietovių tvarkybos darbais.

64. Bakalauro studijų metu profesinė praktika gali būti vykdoma etapais, bendra praktikų apimtis ne mažesnė kaip 12 studijų kreditų. Praktika gali būti atliekama muziejų restauravimo centruose ar skyriuose, susipažįstant su veikiančiomis laboratorijomis, vykdomais konservavimo-restauravimo darbais; nekilnojamojo kultūros paveldo srities analogiška praktika privačiose paveldo restauravimo institutuose, individualiose restauravimo įmonėse, susipažįstant su vykdomais paveldo vertybių/objektų/vietovių tvarkybos darbais.

65. Magistro studijų metu profesinė praktika vykdoma vienu etapu, kurios apimtis ne mažiau nei 5 studijų kreditai. Praktika gali būti atliekama muziejų restauravimo centruose ar skyriuose, susipažįstant su ten vykdomais sudėtingais vertybių/objektų/vietovių tyrimo, konservavimo-restauravimo darbais bei juose praktiškai dalyvaujant; nekilnojamojo kultūros paveldo srities analogiška praktika privačiuose paveldo restauravimo institutuose, individualiose restauravimo firmose, susipažįstant su sudėtingais paveldo tvarkybos darbais konkrečiuose kultūros paveldo objektuose, vietovėse.

VI. PASIEKTŲ STUDIJŲ REZULTATŲ LYGMENŲ APIBŪDINIMAS

66. Studentų studijų rezultatai skirstomi į tris pasiekimo lygmenis: slenkstinį, tipinį ir puikų.

67. Pirmosios studijų pakopos profesinio bakalauro pasiekimų lygmenys:

67.1. Slenkstinis lygmuo. Asmuo demonstruoja patenkinamus bendrųjų koleginių bei specialiųjų meno kūrinių restauravimo žinių pagrindus ir geba atlikti nesudėtingą meno kūrinių konservavimo ir restauravimo praktinį baigiamąjį darbą, atitinkantį Valstybinio restauratorių atestavimo kilnojamųjų vertybių III-ios kategorijos ar nekilnojamojo kultūros paveldo I-os kategorijos reikalavimus ir gali tęsti profesinę karjerą.

67.2. Tipinis lygmuo. Asmuo demonstruoja gerus bendrųjų koleginių bei specialiųjų meno kūrinių restauravimo žinių pagrindus ir geba gerai atlikti nesudėtingą meno kūrinių konservavimo ir restauravimo praktinį baigiamąjį darbą, atitinkantį Valstybinio restauratorių atestavimo kilnojamųjų vertybių III-ios kategorijos ar nekilnojamojo kultūros paveldo I-os kategorijos reikalavimus ir gali tęsti profesinę karjerą.

67.3. Puikus lygmuo. Asmuo demonstruoja puikius bendrųjų koleginių bei specialiųjų meno kūrinių restauravimo žinių pagrindus ir geba puikiai atlikti nesudėtingą meno kūrinių konservavimo ir restauravimo praktinį baigiamąjį darbą, atitinkantį Valstybinio restauratorių atestavimo kilnojamųjų vertybių III-ios kategorijos ar nekilnojamojo kultūros paveldo I-os kategorijos reikalavimus ir tęsti profesinę ar akademinę karjerą.

68. Pirmosios studijų pakopos bakalauro pasiekimų lygmenys:

68.1. Slenkstinis lygmuo. Asmuo demonstruoja patenkinamai vertinamas bendrąsias bakalauro studijų bei specialiąsias meno kūrinių tvarkybos žinias ir geba atlikti nesudėtingą paveldo tvarkybos praktinį baigiamąjį darbą ar projektą, atitinkantį Valstybinio restauratorių atestavimo kilnojamųjų vertybių III-ios kategorijos ar nekilnojamojo kultūros paveldo I-os kategorijos reikalavimus, rekomenduojama tęsti profesinę karjerą;

68.2. Tipinis lygmuo. Asmuo demonstruoja gerai vertinamas bendrąsias bakalauro studijų bei specialiąsias meno kūrinių tvarkybos žinias ir geba atlikti nesudėtingą paveldo

tvarkybos praktinį baigiamąjį darbą ar projektą, atitinkantį Valstybinio restauratorių atestavimo kilnojamųjų vertybių III-ios kategorijos ar nekilnojamojo kultūros paveldo I-os kategorijos reikalavimus, rekomenduojama tęsti profesinę karjerą;

68.3. Puikus lygmuo. Asmuo demonstruoja labai gerai vertinamas bendrąsias bakalauro studijų bei specialiąsias meno kūrinų tvarkybos žinias ir geba atlikti nesudėtingą paveldo tvarkybos praktinį baigiamąjį darbą ar projektą, atitinkantį Valstybinio restauratorių atestavimo kilnojamųjų vertybių III-ios kategorijos ar nekilnojamojo kultūros paveldo I-os kategorijos reikalavimus, rekomenduojama tęsti profesinę ar akademinę karjerą.

69. Antrosios studijų pakopos magistro pasiekimų lygmenys:

69.1. Slenkstinis lygmuo. Asmuo demonstruoja patenkinamai vertinamas bendrąsias magistro studijų bei specialiąsias kultūros paveldo vertybių, objektų ar vietovių tvarkybos žinias ir geba parengti teorinį darbą ir atlikti vidutinio sudėtingumo paveldo tvarkybos praktinį baigiamąjį darbą ar projektą, atitinkantį Valstybinio restauratorių atestavimo II-os kilnojamųjų vertybių ar nekilnojamojo kultūros paveldo kategorijos reikalavimus, rekomenduojama tęsti profesinę karjerą;

69.2. Tipinis lygmuo. Asmuo demonstruoja gerai vertinamas bendrąsias magistro studijų bei specialiąsias kultūros paveldo vertybių, objektų ar vietovių tvarkybos žinias ir geba parengti teorinį darbą ir atlikti vidutinio sudėtingumo paveldo tvarkybos praktinį baigiamąjį darbą ar projektą, atitinkantį Valstybinio restauratorių atestavimo II-os kilnojamųjų vertybių ar nekilnojamojo kultūros paveldo kategorijos reikalavimus, rekomenduojama tęsti profesinę karjerą.

69.3. Puikus lygmuo. Asmuo demonstruoja labai gerai vertinamas bendrąsias magistro studijų bei specialiąsias kultūros paveldo vertybių, objektų ar vietovių tvarkybos žinias ir geba parengti teorinį darbą ir atlikti vidutinio sudėtingumo paveldo tvarkybos praktinį baigiamąjį darbą ar projektą, atitinkantį Valstybinio restauratorių atestavimo II-os kilnojamųjų vertybių ar nekilnojamojo kultūros paveldo kategorijos reikalavimus, rekomenduojama tęsti profesinę ar akademinę karjerą.
